

Dohovor na ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva (UNESCO)

Informácia:

Slovenská republika ratifikovala [Dohovor UNESCO na ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva \(Convention for the Safeguarding of the Intangible Heritage\)](#) 24. apríla 2006 a dohovor vstúpil do platnosti pre SR 24. júna 2006.

Dohovor bol prijatý rezolúciou č. 32 dňa 17. októbra 2003 na 32. zasadnutí Generálnej konferencie UNESCO.

Jeho prijatiu predchádzalo niekoľkoročné úsilie členských krajín UNESCO a ich vládnych expertov za podpory generálneho riaditeľa UNESCO pokračovať v analyzovaní medzinárodných právnych noriem platných v oblasti ochrany kultúrneho dedičstva a identifikovať tie oblasti, v ktorých sa pociťoval deficit právnej ochrany. Generálna konferencia UNESCO v roku 2002 vo svojej rezolúcii 31 C/30 konštatovala naliehavú potrebu náležitej ochrany nehmotnej zložky kultúrneho dedičstva a zdôraznila, že UNESCO je jedinou organizáciou, ktorej mandát sa vzťahuje na ochranu všetkých aspektov kultúrneho dedičstva. V nadväznosti na to usúdila, že najvhodnejším prostriedkom na dosiahnutie tohto cieľa je medzinárodný dohovor v duchu Dohovoru o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva z roku 1972. Slovenská republika sa v rokoch 2001 až 2003 podieľala na príprave nového normatívneho dokumentu UNESCO zameraného na ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva prostredníctvom odborného zastúpenia na prípravných expertných stretnutiach.

Cieľom dohovoru je vytvorenie takých podmienok na ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva, ktoré prispejú k upevňovaniu povedomia o nehmotnom kultúrnom dedičstve ako trvalej súčasť svetového kultúrneho dedičstva, k podpore a rozvíjaniu rozmanitosti jeho prejavov, k hlbšiemu poznaniu zložiek nehmotného kultúrneho dedičstva spoločností, skupín a jednotlivcov a k jeho rozvoju na miestnej, národnej a medzinárodnej úrovni. Dohovor v spojitosti s ďalšími významnými medzinárodnými právnymi nástrojmi, upravujúcimi oblasť ľudských, sociálnych, kultúrnych práv i hmotného kultúrneho a prírodného dedičstva prispieva k prehĺbovaniu tolerancie, vzájomnej úcty, solidarity a medzinárodnej pomoci medzi spoločnosťami, skupinami a jednotlivcami. Dohovor súčasne posilňuje inštitucionálne a finančné mechanizmy ochrany nehmotného kultúrneho dedičstva vytvorením Medzivládneho výboru na ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva a Fondu nehmotného kultúrneho dedičstva.

Ratifikácia dohovoru znamená zároveň prínos pre oblasť rozvoja znalostnej ekonomiky a rozvoj spoločnosti založenej na poznatkoch.

V právnom poriadku Slovenskej republiky upravujú oblasť ochrany nehmotného kultúrneho dedičstva tieto právne normy a dokumenty:

- Deklarácia Národnej rady SR o ochrane kultúrneho dedičstva - prijatá uznesením NR SR č. 1292 dňa 28. februára 2001 (Z. z. č. 91/2001),
- zákon č. 61/2000 Z. z. o osvetovej činnosti v znení zákona č. 416/2001 Z. z.,
- zákon Slovenskej národnej rady č. 4/1958 Zb. SNR o ľudovej umeleckej výrobe a umeleckých remeslách,
- zákon NR SR č. 270/1995 o štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov

a s ohľadom na priame prepojenie nehmotnej zložky kultúrneho dedičstva s prejavmi, artefaktmi a činnosťou spojenou s ochranou hmotného kultúrneho dedičstva i ďalšie zákony, najmä:

- zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu,
- zákon č. 115/1998 Z. z. o múzeách a galériách a o ochrane predmetov múzejnej hodnoty a galerijnej hodnoty.

Ratifikovaním dohovoru sa Slovenská republika zaviazala plniť ustanovenia dohovoru a úlohy v nich definované, ktoré vyplývajú najmä z časti III. Ochrana nehmotného kultúrneho dedičstva na národnej úrovni, články 11 až 15. Súčasne sa zmluvné strany zaväzujú najmenej každé dva roky uhrádzať do fondu, ktorý sa dohovorom ustanovuje, príspevok vo výške nepresahujúcej 1 % príspevku toho - ktorého štátu do riadneho rozpočtu UNESCO.

Úlohy inštitucionálneho, administratívneho, finančného, vzdelávacieho, výskumno-dokumentačného, informačno-propagačného charakteru, ktoré je Slovenská republika v nadväznosti na

vyššie uvedené články povinná plniť, sú rámcovo upravené príslušnými ustanoveniami zákonov č. 61/2000 Z. z. a č. 4/1958 Zb. SNR a nadväzujúcimi zákonmi.

Okrem rezortu kultúry, ktorý nesie priamu zodpovednosť za ochranu kultúrneho dedičstva, ktorého nehmotná zložka je jeho neoddeliteľnou súčasťou, nepriamo vstupujú do procesu ochrany nehmotného kultúrneho dedičstva i ďalšie inštitúcie so svojou právnou bázou. Významný podiel na plnení úloh vedecko-výskumného charakteru vo vzťahu k ochrane nehmotného kultúrneho dedičstva majú spoločensko-vedné ústavy Slovenskej akadémie vied, ďalej je potrebné uviesť sieť inštitúcií v pôsobnosti Ministerstva školstva SR, ktoré zabezpečujú vysokoškolské vzdelávanie v odboroch súvisiacich s nehmotným kultúrnym dedičstvom, sieť mimoškolských zariadení, archívy v pôsobnosti Ministerstva vnútra SR, ako i sieť mimovládnych organizácií.

Vzhľadom na doteraz vykonané kroky v oblasti transformácie inštitúcií v oblasti kultúry, meniaci sa charakter a zameranie ich činnosti, ako aj zmeny súvisiace s definíciami pojmov a terminológiou používanou vo vzťahu k ochrane nehmotného kultúrneho dedičstva v domácom právnom systéme na jednej strane a na medzinárodnej úrovni na druhej strane, bude potrebné pristúpiť k zosúladeniu zákonov č. 61/2000 Z. z. a č. 4/1958 Zb. SNR s ustanoveniami dohovoru, a to buď novelizovaním týchto právnych noriem alebo vypracovaním nového návrhu zákona o ochrane nehmotného kultúrneho dedičstva.

* * *

Ďalšie informácie týkajúce sa dohovoru nájdete na stránke UNESCO:

<http://portal.unesco.org/culture/en/>